

Varhaiskasvatusta yksityisesti vai kunnan omana toimintana - siinäpä pulma

Kehittämispäällikkö Jarkko Lahtinen
 Suomen Kuntaliitto

Kuntamarkkinat 13.9.2018

Muutoksia tiuhaan

- 1.1.2013 alkaen varhaiskasvatus ei enää ole ollut sosiaalihuoltoa
- 1.8.2015 Päivähoitolaki nimettiin varhaiskasvatuslaiksi
- 1.8.2016 varhaiskasvatusoikeuden ja henkilöstömitoituksen muutos
- 1.3.2017 varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki
- 1.8.2017 varhaiskasvatussuunnitelman perusteet normina
- 1.1.2018 asiakasmaksulakia muutettiin
- 1.9.2018 varhaiskasvatuslaki 540/2018 – laki 19.1.1973/36 kumottiin
- 1.9.2018 asetus varhaiskasvatuksesta – päivähoitoasetus kumottiin
- Lisäksi maksuton varhaiskasvatus kokeilut ja tasa-arvo rahoitukset?

Mitä jokaisen lapsen osalta tavoitteena:

- Riippumatta siitä onko toimija yksityinen vai kunnallinen
- Riippumatta siitä miten lapsi palvelua käyttää

VARHAISKASVATUS

edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;

tukee lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;

toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;

varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;

turvaa lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;

antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;

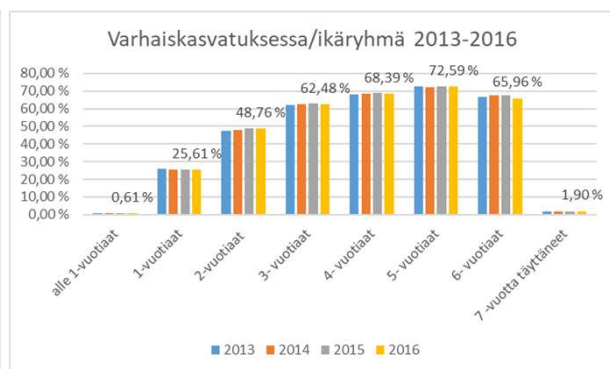
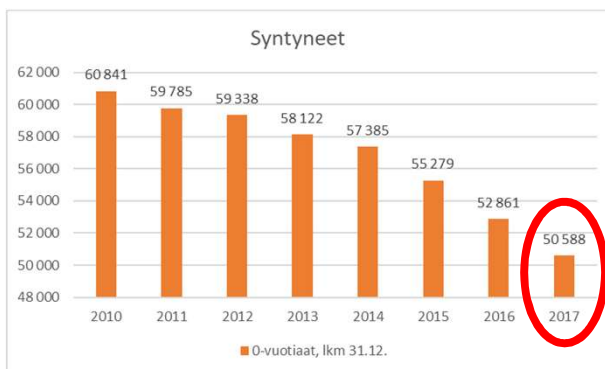
tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;

kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;

varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;

toimii yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

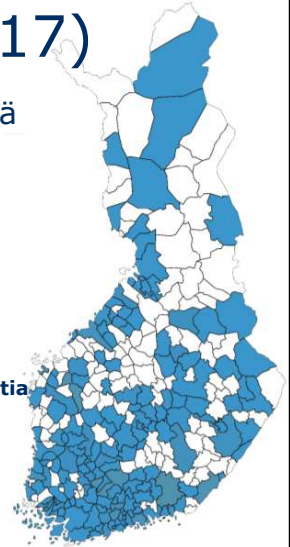
Eri-ikäiset lapset ja osallistuminen

- Miten pitkään osallistuminen nousee, jos samanaikaisesti syntyvyys laskee?
- Miten kunta pitää varhaiskasvatuspaikkojen määrän sopivana eri tilanteissa?
- Mikä on yksityisen palvelutuotannon rooli ja riskit?

Yksityinen varhaiskasvatus (2017)

- 155 kunnassa oli käytössä yksityisen hoidon tuen kuntalisä
 - 68 kunnassa oli käytössä palveluseteli
 - 501 yksityistä päiväkotipalveluntuottajaa
 - » Joista 267 yritystä (53 %) ja 232 yhdistystä (46 %) (kaksi tuntematonta)
 - » **430 yksi päiväkoti**
 - » 71 enemmän kuin yksi päiväkoti
 - 52:lla oli 2–3 päiväkotia
 - 14:lla oli 4–10 päiväkotia
 - kahdella oli 11–40 päiväkotia
 - kolmella oli yli 40 päiväkotia
- Yhteensä 5 toimijaa, joilla yli 10 päiväkotia**
- Yksityisiä perhepäivähoitajia oli 1 542, joista yksityisissä ryhmäperhepäiväkodeissa työskenteli 299 hoitajaa (kunnallisia perhepäivähoitajia 5200 vuonna 2016)

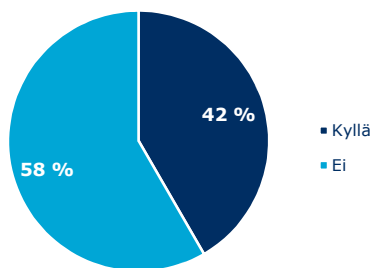
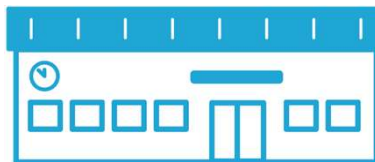
Varhaiskasvatus on kunnan lakisääteinen tehtävä

- Kunta ei voi jättää varhaiskasvatusta kokonaan yksityisten palveluntuottajien hoidettavaksi.
- Järjestämisvastuu säilyy aina kunnalla, vaikka kunta tekisi
 - » sopimuksen palvelujen tuottamisesta yksityisen palveluntuottajan kanssa
 - » Tai järjestäisi palvelua palvelusetelillä → huom! asiakkaalla on vahva oikeus kieltäytyä palvelusetelistä
- Viranomaistehtävät säilyvät aina kunnalla varhaiskasvatuksen järjestäjänä
 - » Päätöksenteko, esim. lapsen varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 50 §:ssä tarkoitettulta kunnan monijäseniseltä toimielimeltä siten kuin hallintolaissa säädetään
 - » Varhaiskasvatuksen valvontaan liittyvät tehtävät.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän käyttö

Maksaako kuntanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää?

Prosenttiosuus kyselyyn vastanneista kunnista (n=233)
Manner-Suomessa on 295 kuntaa vuonna 2018
Ahvenanmaa 16 kuntaa (ei mukana kyselyssä)

Kuntakoko	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista (%)	Kyllä, osuus vastanneista (%)
Yli 100 000 as.	77,8	87,5
50 001-100 000 as.	66,7	88,9
20 001-50 000 as.	85,7	85,7
10 001-20 000 as.	42,9	52,9
5 000-10 000 as.	30,3	41,8
Alle 5 000 as.	9,1	12,0
Yhteensä	32,9	41,6

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä

Kuntalisä päiväkotitoiminnassa:

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	464	323
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	90	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	1210	800

Kuntalisä ryhmäperhepäivähoidossa:

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	330	267
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	90	50
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	650	600

Kuntalisä perhepäivähoidossa:

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	252	218
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	90	50
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	650	600

Kuntalisä, kotiin palkattu hoitaja:

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	267	222
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	90	50
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	650	600

Lakisääteinen yksityisen hoidon tuki:

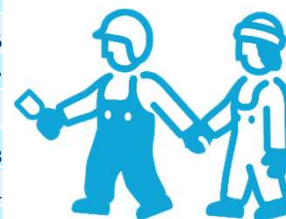
Lapsen varhaiskasvatusoikeus on yli 20 tuntia viikossa, hoitoraha 172,25 e/kk/lapsi ja hoitolisää (tulosidonnainen) enintään 144,85 e/kk/lapsi.

Lapsen varhaiskasvatusoikeus on enintään 20 tuntia viikossa, maksetaan hoitorahaa 63,38 e/kk/lapsi ja hoitolisä puolittettuna

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän lakisääteiset kulut olivat noin 34 miljoonaa ja lisäksi kuntalisien kautta maksettiin lähes 67 miljoonaa euroa (Tilastokeskuksen 2016 tilinpäätöstiedot).

Yksityisen hoidon tuki – lasten määrä

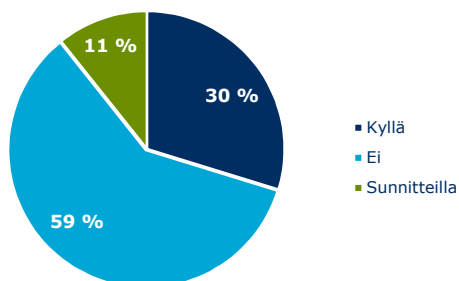
Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä	
Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä yhteensä (lkm)	14 938
• josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	65,7
• josta perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	25,6
• josta kotona hoitajan kanssa olevien osuus (%)	8,7
Alle 3-v. lasten määrä yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	3 648
Alle 3-vuotiaiden osuus yksityisen hoidon piirissä olevista lapsista (%)	24,4
Alle 3-vuotiaista tuen piirissä olevista lapsista on:	
Päiväkodeissa (%)	57,1
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	34,2
Hoidetaan kotona (%)	8,7

Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa

Onko kunnassanne käytössä
varhaiskasvatuksen palveluseteli?

Prosenttiosuus kyselyyn vastanneista kunnista (n=252)

Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa

Kuntien tarjoamien palvelusetelien arvo

	Kiinteä-hintainen, euroa	Tulosidonnainen, arvo vähintään euroa	Tulosidonnainen, arvo enintään euroa
Keskiarvo	818	408	1 115
Mediaani	792	434	1 078
Minimi	731	69	728
Maksimi	1 347	736	3 630
N	19	55	61

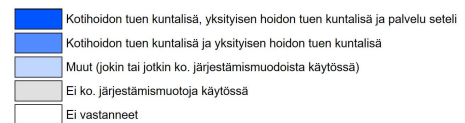
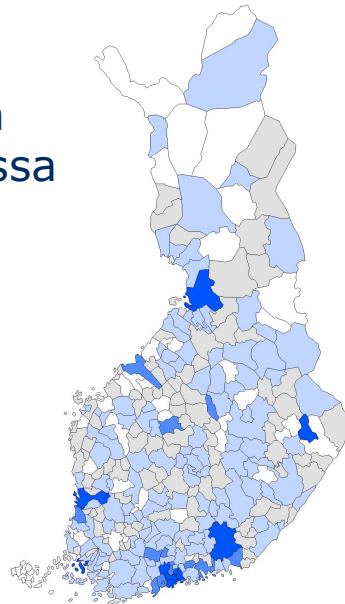
Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa

Kyselyn mukaan palvelusetelien piirissä olevien lasten määrä Suomessa 2018

Palveluseteli, lasten määrä	lkm/osuus
Vastaajakunnissa lapsia palvelusetelitoiminnan piirissä yhteensä (lkm)	23 901
• josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	91,2
• josta perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	7,3
• josta kerhotoiminnassa olevien osuus (%)	1,6
Alle 3-v. lasten määrä palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista yhteensä (lkm)	6 865
Alle 3-vuotiaiden osuus palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista (%)	28,7
Alle 3-vuotiaista palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista on:	
Päiväkodeissa (%)	89,9
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	9,4
Kerhotoiminnassa (%)	0,7

Kuntalisät ja palvelusetelien käyttö Suomessa 2018

Lähde: Varhaiskasvatustutkimus 2018, Kuntaliitto
Kuntarajat: Tilastokeskus

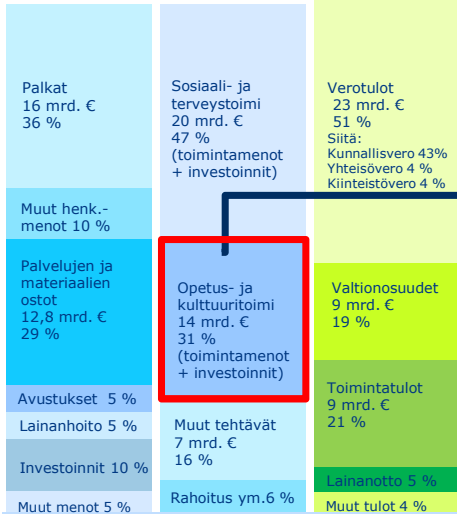
Kustannuksia yksityisessä varhaiskasvatuksessa 2016 (1000 €)

Palvelusetelikulut	Yksityisen hoidon tuki		Yksityisen hoidon tuki, kuntalisä	
	2015	2016	2015	2016
☒ Etelä-Karjala	0	388 415	☒ Etelä-Karjala	296 264
☒ Etelä-Pohjanmaa	3814	135 150	☒ Etelä-Pohjanmaa	55 53
☒ Etelä-Savo	1812	1451 1488	☒ Etelä-Savo	1549 632
☒ Kainuu	3281	121 98	☒ Kainuu	61 60
☒ Kanta-Häme	2293	1931 1788	☒ Kanta-Häme	2695 2474
☒ Keski-Pohjanmaa	0	271 235	☒ Keski-Pohjanmaa	76 4
☒ Keski-Suomi	13043	2369 268	☒ Keski-Suomi	154 174
☒ Kymenlaakso	4552	413 436	☒ Kymenlaakso	927 875
☒ Lappi	7920	260 207	☒ Lappi	156 150
☒ Pirkanmaa	7416	3655 3173	☒ Pirkanmaa	5786 5074
☒ Pohjanmaa	0	197 163	☒ Pohjanmaa	0 0
☒ Pohjois-Karjala	367	248 210	☒ Pohjois-Karjala	2992 4263
☒ Pohjois-Pohjanmaa	26878	1810 1761	☒ Pohjois-Pohjanmaa	3055 2885
☒ Pohjois-Savo	6626	921 871	☒ Pohjois-Savo	1601 1706
☒ Päijät-Häme	0	1795 2237	☒ Päijät-Häme	3044 4291
☒ Satakunta	1639	1163 841	☒ Satakunta	1131 950
☒ Uusimaa	12431	18443 17849	☒ Uusimaa	36579 39224
☒ Varsinais-Suomi	20800	2207 2058	☒ Varsinais-Suomi	3785 3732
Kaikki yhteensä	112872	37778 34294	Kaikki yhteensä	63942 66811

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

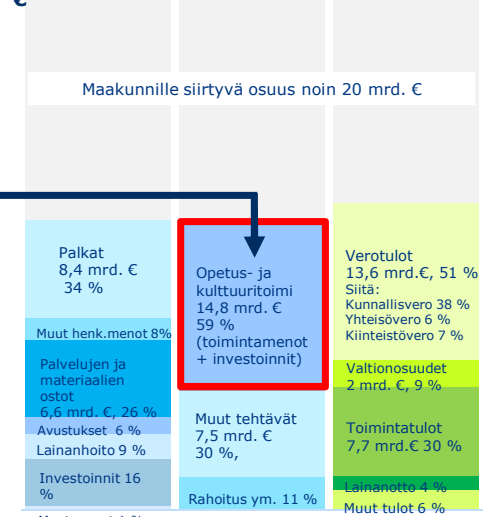

Kuntaliitto Kommunförbundet

13.4.2018/mm

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

HÄMMÖTELMA VUODESTA 2021 noin 25 mrd. €

13.4.2018/mm

Lähde: VM 13.4.2018/Kuntaliitto/Tilastokeskus

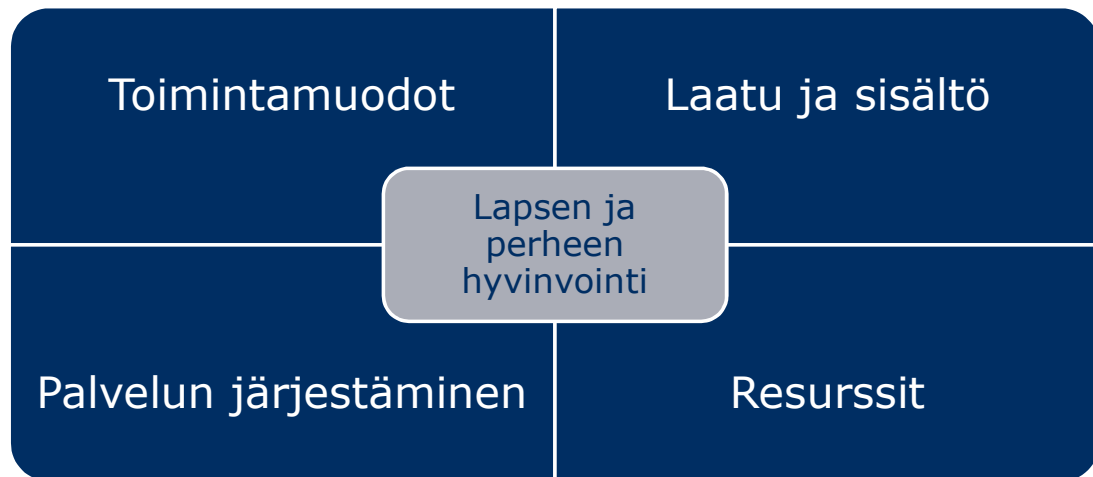
Kunta – maakunta → varhaiskasvatus?

Uusi toimintakulttuuri

Kuntaliitto Kommunförbundet

Kunnan varhaiskasvatuksen strategiset linjaukset?

”On helpompi rakentaa vahvoja lapsia, kuin korjata rikkinäisiä aikuisia”

— Orjuuden vastustaja Frederick Douglass (1818-1895)